

Jätehuollon perusmaksu

EKO 18.12.2023 § 37
338/14.06/2023

Valmistelija

kiertotalousasiantuntija Henna Lohtander p. 040 587 6508,
henna.lohtander@liminka.fi

Suuri joukko kunnan tarjoamia palveluita rahoitetaan verovaroin. Jätehuolto on tästä poikkeus, ja se on rahoitettava kokonaan palveluista perittävillä maksuilla. Osa kunnan järjestämisestä ja ylläpitämisestä jätehuoltopalveluista on sellaisia palveluita, joista olisi käytännössä mahdotonta periä jätteen aiheuttamisperiaatteen mukaista, palvelun käytön määrään perustuvaa maksua. Näiden palvelujen käyttöä tai kohdentumista yksittäiselle asiakkaille ei voida määrittää tai valvoa. Usein tällaiset palvelut ovat asiointihetkellä maksuttomia tai vahvasti tuettuja esimerkiksi lajitteluun kannustamiseksi. (Opas kunnallisen jätetaksan laadintaan, Suomen kuntaliitto ry 2022)

Jätehuollon perusmaksu on otettu käyttöön laajasti koko Suomessa.

Jätehuollon perusmaksu

Jätehuollon perusmaksu, hyvin laajasti käytetty nimitys on myös ekomaksu, tarkoittaa kaikilta alueen kiinteistöiltä perittävää maksua. Perusmaksutulo muodostaa kunnan jätehuoltoon ennakoitavissa olevan varman tulon, jolla palveluja voidaan ylläpitää ja jotka mahdollistavat esimerkiksi vastaanottoaikoja koskevien investointien suunnitteluun varman pohjan. Muihin jätemaksuihin kohdistuva kustannuspaine alenee, kun osa niillä muutoin katetuista kustannuksista voidaan siirtää perusmaksulla katettaviksi. (Opas kunnallisen jätetaksan laadintaan, Suomen kuntaliitto ry 2022)

Jätehuollon perusmaksulla voidaan kattaa muun muassa seuraavia palveluita:

- jäteneuvonta
- asiakaspalvelu ja -neuvonta
- alueellisten jätteen vastaanottoaikojen perustaminen ja ylläpito (esimerkiksi täydentävät keräykset)
- vaarallisen jätteen (ml. lääkejätteiden) vastaanotto
- hallinnolliset palvelut kuten jätehuoltoon liittyvien rekisterien ylläpito
- jätehuoltoviranomaisen toiminta

Jätelain 78 § mahdollistaa tällaisten vaikeasti kohdennettavien ja asiointihetkellä maksuttomien jätehuollon kulujen kattamisen erillisenä perusmaksuna (jätelaki 78 §:n 4 mom. ja 79 §:n 2 mom.).

Lakeuden EKOn talous vaatii vakauttamista, koska muun muassa jätelain muutosten myötä on jätehuollon viranomaiselle asetettu uusia velvollisuuksia ja palveluita on jouduttu lisäämään. Lisäksi lajittelun parantuminen sekä väestön kasvun hidastuminen pienentää saadun jätemaksun osuutta. Mikäli perusmaksua ei otettaisi käyttöön, tulisi polttokelpoisen jätteen porttimaksua nostaa merkittävästi. Jätehuollon perusmaksun käyttöönotto mahdollistaa sen, että Lakeuden EKOn tulot eivät riipu poltettavan sekajätteen määrästä. Lisäksi perusmaksu voidaan ulottaa koskemaan kaikkia, myös jätehuoltoon liittymättömiä asiakkaita, jotka käyttävät kuitenkin muita palveluita (mm. asiakaspalvelua ja neuvontaa sekä aluekeräyspisteitä).

Maksun keräämisestä ja hallinnollisista tehtävistä aiheutuu kustannuksia, jotka on syytä huomioida maksun määrän asetannassa. Lisäksi olisi hyvä ottaa huomioon myös erilaiset maksuluokat ympärivuotisesti asutuille kiinteistöille ja vapaa-ajan asunnoille sekä rivi- että kerrostaloille. Perusmaksu tulisi laskuttaa erillisen rekisterin (esim. Digi- ja väestötietorekisterin, Facta -kiinteistörekisterin) mukaisesti, eikä liittää osaksi kuljetusyritysten laskutusta. Näin perusmaksu saadaan kerättyä kaikilta kiinteistöiltä.

Jätehuollon perusmaksun käyttöönotto mahdollistaa polttokelpoisen jätteen maksun alentamisen. Lakeuden EKOn tavoitteena on nostaa kierrätysastetta ja polttokelpoisen jätteen maksun alentaminen on ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa. Polttokelpoisen jätteen maksun alentamisen sijasta suositeltavampaa on alentaa muiden jätejakeiden (esimerkiksi kierrätettävät huonekalut) vastaanottomaksua, jotta kannustin lajitteluun ja sekajätteen vähentämiseen säilyy.

Esitys perusmaksun määräksi esitetään kokouksessa. Perusmaksun määrät ovat julkisia päätöksenteon jälkeen.

Esittelijä	Palvelupäällikkö Sarkkinen Tanja
Päätösehdotus	Jätehuollon perusmaksun määrä hyväksytään ja asetetaan voimaan 1.4.2024 alkaen.
Päätös	Jätehuollon perusmaksuksi (sis. alv. 24 %) kaudelle 1.4.-31.12.2024 hyväksyttiin Yhden asunnon talot 15 € / kausi Kahden asunnon talot 15 € / huoneisto / kausi Rivi-, kerrostalot ja asuntolat 30 € / kausi Yhden huoneiston vapaa-ajan asunnot 10 € / kausi.